

Received: 3 June 2024

Revised: 14 June 2024

Accepted: 15 June 2024

THE PERCEIVED LOCUS OF CAUSALITY MEASUREMENT OF LOCAL ENVIRONMENT VOLUNTEER

Suebwong KALAWONG¹ and Satita KALAWONG²

1 Phranakhon Rajabhat University, Thailand; suebwongkk@yahoo.com

2 Freelance Consultant, Thailand

Handling Editor:

Professor Dr.Chanathat BOONRATTANAKITTIBHUMI European International University, France

(This article belongs to the Theme 1: Humanities & Social Sciences for Sustainable Development)

Reviewers:

1) Associate Professor Dr.Ratthasirin WANGKANOND	Ramkhamhaeng University, Thailand
2) Assistant Professor Dr.Apinya INGARD	Silpakorn University, Thailand
3) Assistant Professor Dr.Kamonwan WANTHANANG	ARU, Thailand

Abstract

This research is significant as it delves into Thailand's Perceived Locus of Causality (PLOC) Measurement construct validity of Local Environment Volunteers (LVE). By pinpointing the motivational drivers that prompt individuals to participate in environmental volunteerism. Employing the Self-Determination Theory (SDT) as the theoretical foundation, the investigation delves into five sub-constructs: amotivation, external regulation, introjected regulation, identified regulation, and intrinsic motivation. A survey gathers data from 214 LVEs in Nonthaburi Province. The Perceived Locus of Causality Questionnaire (PLOCQ) was adjusted as a measurement. The research results indicated that the PLOCQ measurement demonstrates construct validity with composite reliability and convergent validity, which is slightly lower than the passing criteria. However, considering the composite reliability values, factor loading value, and theoretical consistency, it can be concluded that the convergent validity is acceptable. The model does not fit with the data used for analysis. Additionally, external and introjected regulation motivations being more explanatory of the PLOC of LVEs than intrinsic motivation. This study enriches the existing literature by offering insights into the motivational aspects of environmental volunteers in Thailand.

Keywords: Construct Validity, Perceived Locus of Causality, Local Environment Volunteers, Self-Determination Theory, Intrinsic Motivation

Citation Information: Kalawong, S., & Kalawong, S. (2024). The Perceived Locus of Causality Measurement of Local Environment Volunteer. *Thai Interdisciplinary and Sustainability Review*, 13(2), 79-90. <https://doi.org/10.14456/tisr.2024.25>

มาตรฐานการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาศัมครท้องถิ่นรักษโลก

สืบวงศ์ กาพวงศ์¹ และ สาธิตา กาพวงศ์²

1 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร; suebwongkk@yahoo.com

2 ที่ปรึกษาอิสระ

บรรณาธิการผู้รับผิดชอบบทความ:

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ชนทัต บุญรัตนกิตติภูมิ มหาวิทยาลัยยุโรป อินเทอร์เน็ต ประเทศฝรั่งเศส
(บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหัวเรื่อง 1: มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน)

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้พิจารณาบทความ:

1) รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐศิริพันธ์ วัจนานนท์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา อิงอาจ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ วรรณธนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรฐานการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาศัมครท้องถิ่นรักษโลกในประเทศไทย สะท้อนแรงจูงใจทั้งภายนอกและภายในของอาสาศัมครท้องถิ่นรักษโลก จากมุมมองของทฤษฎีกำหนดตนเอง จำแนกมิติของแรงจูงใจออกเป็น 5 ประเภท คือ ไม่มีแรงจูงใจ การก้าวก่ายจากภายนอก การก้าวก่ายจากพลังกดดัน การก้าวก่ายการตระหนักรู้ตัวตน และแรงจูงใจภายใน การสำรวจรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 214 ที่เป็นอาสาศัมครท้องถิ่นรักษโลกในจังหวัดนนทบุรี ประยุกต์มาตรฐานการรับรู้แหล่งของแรงจูงใจสาเหตุจากงานวิจัยต่างประเทศ ผลการวิจัยสรุปว่า มาตรฐานการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาศัมครท้องถิ่นรักษโลก มีความตรงเชิงโครงสร้าง โดยมีความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ ความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ผ่านเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และความสอดคล้องเชิงทฤษฎีจึงสรุปว่า มาตรฐานมีความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าที่ยอมรับได้ แต่โมเดลไม่กลมกลืนกับข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ โดยตัวแปรการก้าวก่ายจากภายนอกและการก้าวก่ายจากพลังกดดัน สามารถอธิบายการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาศัมครท้องถิ่นรักษโลกได้มากกว่าแรงจูงใจภายใน

คำสำคัญ: ความตรงเชิงโครงสร้าง, การรับรู้แหล่งของสาเหตุ, อาสาศัมครท้องถิ่นรักษโลก, ทฤษฎีกำหนดตนเอง, แรงจูงใจภายใน

ข้อมูลอ้างอิง: สืบวงศ์ กาพวงศ์ และ สาธิตา กาพวงศ์. (2567). มาตรฐานการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาศัมครท้องถิ่นรักษโลก. *สหวิทยาการและความยั่งยืนปริทรรศน์ไทย*, 13(2), 79-90. <https://doi.org/10.14456/tisr.2024.25>

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

บทนำ

อาสาสมัคร (Volunteer) เป็นบุคคลที่อุทิศตนดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อสนับสนุนให้เกิดความดีงามหรือประโยชน์ต่อบุคคลอื่นหรือส่วนรวม โดยการสละเวลาและไม่ได้ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน (International Labour Organization, 2011) อาสาสมัครมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับโลก เป็นกลไกสำคัญของการสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยอาสาสมัครเข้าไปมีบทบาทในการเพิ่มศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ในการดำเนินภารกิจพิทักษ์ ปกป้อง ส่งเสริมการพัฒนา ในขณะที่ไม่ได้ก่อให้เกิดการเพิ่มค่าใช้จ่าย (Bussell & Forbes, 2002)

การดำเนินกิจกรรมอาสาสมัครเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้มีเป้าหมายให้ได้รับค่าตอบแทน แต่พื้นฐานเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ซึ่งเป็นความพอใจที่เกิดขึ้นจากรางวัลภายในจิตใจของบุคคล จากความรู้สึกถึงการได้แสดงความรับผิดชอบ การอุทิศตนเพื่อกลุ่มชุมชนสังคม หรือการตอบสนองต่อคุณธรรมภายในของบุคคล โดยมีรากฐานมาจากความปรารถนาของคนที่ต้องการดำเนินชีวิตหรือเลือกทำในสิ่งที่ตนให้ความสำคัญตามความรู้สึกของตน (United Nations Volunteers, 2018) แรงจูงใจภายในจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้เกิดผลการดำเนินงานของจิตอาสา (Antoni, 2009)

ผลการวิจัยอภิมานเชิงระบบย้อนหลัง 40 ปี พบว่าบุคคลที่ถูกผลักดันด้วยแรงจูงใจภายในมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางค่อนข้างสูงกับผลการดำเนินงานการของบุคคลนั้น รวมถึงเชื่อมโยงไปสู่ผลลัพธ์ (Cerasoli et al., 2014) โดยเฉพาะเมื่อการดำเนินงานนั้นไม่ได้ผูกโยงกับค่าตอบแทนที่เป็นแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Incentives)

การรับรู้แหล่งของสาเหตุ (Perceived Locus of Causality: PLOC) จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอาสาสมัครนั้นรับรู้ถึงการดำรงอยู่และดำเนินกิจกรรมอาสาด้วยแรงจูงใจอะไร นำไปสู่การวางแผนกลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมได้อย่างมีคุณภาพ (Okafor et al., 2020) นำไปสู่การกำหนดแนวทางการสนับสนุนและการจัดการอาสาสมัคร

ในประเทศไทยยังไม่พบ การพัฒนามาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุแรงจูงใจของอาสาสมัครที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ ซึ่งผ่านการตรวจสอบยืนยันว่ามีความแม่นยำในเชิงทฤษฎี ดังนั้นการวิจัยนี้จึงสนับสนุนทั้งการพัฒนาปรับปรุงทฤษฎี และพัฒนามาตรวัดที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อสามารถนำผลการวัดไปสู่แนวทางการจัดการบริหารจัดการเครือข่ายอาสาสมัครได้อย่างถูกต้อง

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เป็นกลุ่มอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบทางการ ที่สำคัญของประเทศไทยและมีสมาชิกเครือข่ายครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายเพื่อสนับสนุนช่วยเหลืองานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สังเกตกระทกรวมหาทไทย และดำเนินการภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก พ.ศ.2561

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกจังหวัดนนทบุรี ข้อค้นพบจะนำไปสู่การออกแบบการบริหารจัดการอาสาสมัครได้อย่างเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อการจัดรูปแบบการดำเนินงานในการส่งเสริมเป้าหมายด้านแรงจูงใจของอาสาสมัครเพื่อให้การเป็น อถล. เป็นกิจกรรมที่สร้างความภาคภูมิใจและความสุข

การทบทวนวรรณกรรม

แหล่งของสาเหตุ (Locus of Causality) เป็นแหล่งของพลังที่ผลักดันพื้นฐาน (origin) ของการกระทำหรือแสดงออกของบุคคล โดยการทราบถึงแหล่งพลังพื้นฐานนี้ สามารถทราบได้จากการสะท้อนการรับรู้ของบุคคลนั้น ว่าอะไรคือเหตุของการตัดสินใจ ความรู้สึกและการตอบสนองนั้น จึงเรียกว่า การรับรู้แหล่งของสาเหตุ

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

การรับรู้แหล่งของสาเหตุ เป็นแนวคิดสำคัญภายใต้ทฤษฎีกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory: SDT) อธิบายแรงจูงใจและบุคลิกภาพของบุคคล ว่าเกิดจากแรงจูงใจหลากหลายลักษณะ เริ่มจากการกระทำโดยไม่มีแรงจูงใจเรียงไปจนไปถึงการกระทำที่เกิดจากแรงจูงใจที่เป็นความสุขของตน ซึ่งลักษณะของแรงจูงใจเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับ ความมุ่งมั่น ผลการดำเนินงาน และสุขภาวะที่ดีของบุคคล อธิบายเป็นชุดความต่อเนื่องของแรงจูงใจ (motivation continuum) สำคัญของแรงจูงใจซึ่งเป็นแหล่งของสาเหตุ จำแนกออกเป็น 2 ประเภทหลัก 5 ประเภทย่อย (Deci & Ryan, 2000) ได้แก่ ไม่มีแรงจูงใจ (Amotivation) หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นมาเกิดจากความไม่ตั้งใจ ที่จะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมนั้น อันอาจเกิดจากการไม่รับรู้ถึงศักยภาพของตน ไม่เชื่อมั่นว่าตนจะทำได้ รวมถึงการไม่ได้คาดหวังถึงผลลัพธ์ของการกระทำเป็นแหล่งของสาเหตุของพฤติกรรม แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) พลังพื้นฐานของการกระทำที่มาจากกระตุ้นจากปัจจัยภายนอก อาจเป็นได้ทั้งรางวัลหรือการลงโทษ จากมุมมองของ SDT เสนอว่าแรงจูงใจภายนอก มีรูปแบบการกำกับพฤติกรรม 4 ประเภท ได้แก่ การกำกับจากภายนอก (external regulation) พลังที่ก่อให้เกิดการแสดงออกตามเงื่อนไขจากภายนอก โดยการกำกับพฤติกรรมให้เป็นไปตามข้อบังคับระเบียบ หรือมุ่งสู่การได้รับรางวัล หรือป้องกันการถูกลงโทษ แหล่งของสาเหตุของพฤติกรรม มาจากปัจจัยภายนอก (external) การกำกับจากพลังกดดัน (introjected regulation) พลังผลภายในที่ตอบสนองต่อแรงกดดันจากภายนอกที่เข้ามากระทบความเชื่อ ตัวตน ก่อให้เกิดความรู้สึกกังวล กลัว หรืออยากปกป้องอัตตา ชื่อเสียง แหล่งของสาเหตุของพฤติกรรม บางส่วนมาจากปัจจัยภายนอก (somewhat external) การกำกับที่ตระหนักรู้ตัวตน (identified regulation) พลังที่ก่อให้เกิดการแสดงออก เนื่องจากตระหนักถึงประโยชน์และคุณค่าของการกระทำนั้นว่าไปเชื่อมกับเป้าหมายที่ตนเองต้องการบรรลุ แหล่งของสาเหตุของพฤติกรรม บางส่วนมาจากปัจจัยภายใน (somewhat internal) การกำกับด้วยความสอดคล้องกับตัวตน (integrated regulation) พลังที่เกิดจากการตอบสนองเหตุผลภายนอก โดยการตอบสนองนั้นสอดคล้องเป็นเนื้อเดียวกันคุณค่าภายใน ความเป็นตัวตน ความตระหนักถึงความสำคัญในเชิงเหตุผลมีความสำคัญลดลง เพราะได้ยึดโยงกับคุณค่าแห่งตนเป็นหลัก ไม่สนใจว่าต้องรู้สึกดีหรือไม่ดี แรงจูงใจภายใน คือ พลังที่เกิดจากภายในซึ่งเกิดขึ้นในการตอบสนองความสนใจ ความสุข ความพอใจของบุคคล โดยแทบจะไม่ได้มองผลลัพธ์ว่าจะนำไปสู่เป้าหมายอะไร ไม่สนใจว่าจะมีแรงจูงใจเป็นรางวัลหรือประโยชน์อื่นใดจากภายนอกมากระตุ้น

ทฤษฎีกำหนดตนเอง อธิบายว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจภายในสูงจะส่งผลให้เป็นผู้ที่สามารถกำหนดตัวเองสูง (high self-determination) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ ผลการปฏิบัติงานที่สูง การมีสุขภาพจิตที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมที่ดี (Deci & Ryan, 2008) และมีความรู้สึกมีความสุข ตื่นเต้น มีความสนใจใคร่รู้ และมีความพอใจต่อสิ่งที่ลงมือทำมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจซึ่งมาจากกลุ่มแหล่งของสาเหตุของพฤติกรรมภายนอก องค์การและบุคคลสามารถพัฒนารูปแบบในการกำกับตนเองโดยบุคคลนั้นจะปรับตนไปตามสังคมที่ดำรงอยู่ นอกจากนั้นการเติมเต็ม ปัจจัยความต้องการพื้นฐานด้านจิตวิทยา (basic psychological need) ของบุคคล ได้แก่ การมีอิสระ (autonomy) ความสามารถและอำนาจในการตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง ความสัมพันธ์ (relatedness) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของบุคคลหรือกลุ่ม ที่จะเป็นห่วงเป็นใยซึ่งกันและกัน รวมถึง ศักยภาพ (competence) ความรู้สึกถึงความมั่นใจ ความปรารถนา ความท้าทายที่จะได้ลงมือหรือแสดงออก บุคคลจะมีแรงจูงใจภายในเพิ่มขึ้น หากได้ออกแบบให้การกระทำสิ่งนั้น

การวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุ เป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการว่าสามารถสะท้อน แหล่งของสาเหตุได้ เนื่องจากเหตุผลพื้นฐานของการแสดงพฤติกรรมนั้น ไม่สามารถสังเกตจากการกระทำภายนอก

แบบสอบถามการรับรู้แหล่งของสาเหตุ (Perceived Locus of Causality Questionnaire: PLOCQ) เป็นเครื่องมือวัดทางจิตวิทยาที่ได้รับการยอมรับว่ามีความแม่นยำ (valid) และเชื่อถือได้ (reliability) ในการวัดการรับรู้ของสาเหตุจากมุมมองของทฤษฎีกำหนดตนเอง PLOCQ พัฒนาขึ้นโดย Goudas et al. (1994) เพื่อวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุของเป้าหมายของนักเรียน และได้รับการนำไปประยุกต์ใช้ในฐานะเครื่องมือวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุในหลากหลายสาขา เช่น การศึกษา กีฬา การท่องเที่ยว และอาสาศาสตร์ เป็นต้น

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

อย่างไรก็ตามแบบวัด PLOCQ พัฒนาขึ้นเพื่อวัดระดับการกำกับพฤติกรรมในระดับต่าง ยกเว้นด้านการกำกับด้วยความสอดคล้องกับตัวตน (Teixeira et al., 2018; Moreno-Murcia et al., 2009)

อาสาสมัครสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนภารกิจในการปกป้องพิทักษ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ความรุนแรงขึ้น เมื่อประกอบกับข้อจำกัดของงบประมาณของภาครัฐที่จะนำมาสนับสนุนการดูแลสิ่งแวดล้อมมีไม่เพียงพอต่อขอบเขตของปัญหา ความต้องการอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมยิ่งเพิ่มความต้องการมากยิ่งขึ้น (Bruyere & Rappe, 2007)

แรงจูงใจในการเป็นอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม จากงานวิจัย (Bruyere & Rappe, 2007; Silvi & Padilla, 2021; Cerasoli et al., 2014) สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มคือ ปัจจัยจูงใจภายนอก ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ในการอนุรักษ์ เป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมกับการอนุรักษ์ 2) การสนับสนุนการสร้างชุมชนและกลุ่มที่สนใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรให้มีพื้นที่กิจกรรมร่วมกัน 3) บรรทัดฐานสังคมส่งผลต่อแรงจูงใจของอาสาสมัคร 4) นโยบายของหน่วยงานเกี่ยวกับการให้รางวัลยกย่องอาสาสมัคร กล่าวได้ว่าสังคมใดให้คุณค่า และยกย่องการปกป้อง สิ่งแวดล้อม และคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวม จะส่งผลให้งานอาสาเป็นที่สนใจของบุคคลสังคมนั้น

ปัจจัยจูงใจภายใน ประกอบด้วย 1) ความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม 2) ความต้องการที่จะปรับปรุงสถานที่ซึ่งบุคคลใช้ประโยชน์ให้มีคุณลักษณะ 3) การสร้างโอกาสและพื้นที่ซึ่งจะได้แสดงออกถึงคุณค่า 4) ความเชื่อของบุคคลที่จะได้มีส่วนในการดูแลประโยชน์ส่วนรวม 5) ช่วยให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อม และ 6) ความสุขจากการการทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างไรก็ตาม งานอาสาสมัครด้านการอนุรักษ์มักจะเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจภายใน ซึ่งมาจากความเชื่อ คุณค่า ความต้องการพื้นฐานของบุคคล (Silvi & Padilla, 2021) สามารถเป็นเงื่อนไขทำนายการมีส่วนร่วมและความเอาใจจริงเอาใจของอาสาสมัครในระยะยาวได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาพื้นฐานของทฤษฎีกำหนดตนเอง ซึ่งเสนอว่าแรงจูงใจอันเป็นที่มาของพฤติกรรมของบุคคลนั้น ตั้งอยู่บนฐานของแหล่งที่มาของสาเหตุ (Locus of Causality) ที่แตกต่างกัน (Deci & Ryan, 2000) การวิจัยจึงมุ่งศึกษาการรับรู้แหล่งของสาเหตุของการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษารักษ์โลก ว่าตั้งอยู่บนฐานของเหตุผลใด เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางและกลยุทธ์ในการสร้างมีส่วนร่วมของอาสาสมัครให้เพิ่มขึ้น

โดยประยุกต์การวัดตัวแปรแรงจูงใจภายในจากเครื่องมือการวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุ ที่เรียกว่า PLOCQ ของ Lonsdale et al. (2011) กำหนดการรับรู้แหล่งของสาเหตุ ออกเป็น 5 ด้านย่อยคือ 1) ไม่มีแรงจูงใจ ชื่อตัวแปร TAMO 2) การกำกับจากภายนอก ชื่อตัวแปร TEXT 3) การกำกับจากพลังกดดัน ชื่อตัวแปร TINR 4) การกำกับการตระหนักรู้ตัวตน ชื่อตัวแปร TIDE และ 5) แรงจูงใจภายใน ชื่อตัวแปร TINT โดยทั้งหมดเป็นตัวแปรย่อยของตัวแปร การรับรู้แหล่งของสาเหตุของการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษารักษ์โลก ชื่อตัวแปร TOTAL

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยสำรวจ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษารักษ์โลก ออกแบบการวิจัยตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษารักษ์โลก จังหวัดนนทบุรี ครอบคลุมคุณลักษณะด้าน เพศ อายุ ประสบการณ์เป็นอาสาสมัคร และ อำเภอที่สมัครเป็น อถล. ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแล การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างได้ประยุกต์หลักการของ Hair et al. (2019) ที่เสนอหลักการไว้ว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า 10 เท่าของข้อคำถาม (10-times rule) โดยการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ (observed variable) จำนวน 20 ข้อคำถาม จึงต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 200 ตัวอย่าง งานวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 228 ตัวอย่าง และเมื่อทำการวิเคราะห์ชุดแบบสำรวจที่มีลักษณะข้อมูลสูญหาย (missing

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

data) ออกจากชุดข้อมูล จำนวน 14 ตัวอย่าง จึงมีแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 214 ตัวอย่าง ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 200 ตัวอย่าง เพื่อนำเข้าสู่การวิเคราะห์ จึงเป็นไปตามหลักการข้างต้น สุ่มตัวอย่างแบบไม่มีความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling)

เครื่องมือการวิจัย ประยุกต์มาตรวจวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุ ที่เรียกว่า PLOCQ ของ Lonsdale et al. (2011) กำหนดการรับรู้แหล่งของสาเหตุ ออกเป็น 5 ด้านย่อยคือ 1) ไม่มีแรงจูงใจ 2) การกำกับจากภายนอก 3) การกำกับจากพลังกดดัน 4) การกำกับการตระหนักรู้ตัวตน และ 5) แรงจูงใจภายใน จากนั้นทำการแปลข้อคำถาม จากภาษาอังกฤษมาเป็นข้อคำถามภาษาไทย โดยรักษาคำและรูปของวลีที่ใช้ และปรับใช้คำในภาษาไทยที่ใกล้เคียงที่สุด และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาตรวจสอบ และทำการปรับปรุง เพื่อปรับปรุงความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยคำถามในด้านแรงจูงใจภายใน ของ Lonsdale et al. (2011) คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงใหม่ทุกข้อ เพื่อให้เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม โดยคำถามย่อยในตัวแปร การกำกับการตระหนักรู้ตัวตน ได้ปรับนำเอาเป้าหมายเกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัคร จากงานวิจัยต่างประเทศด้านแรงจูงใจของอาสาสมัครสิ่งแวดล้อม (Sloane & Pröbstl-Haider, 2019; Bruyere & Rappe, 2007) มาปรับแทนคำถามเกี่ยวกับการเรียน เนื่องจากเป็นงานที่ทดสอบ PLOCQ ของอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นยังศึกษาข้ามวัฒนธรรมเปรียบเทียบระหว่างประชากรอังกฤษกับฮ่องกง จึงเหมาะสมที่จะประยุกต์คำถามมาใช้กับกลุ่มประชากรในประเทศไทยซึ่งมีวัฒนธรรมเอเชียเช่นเดียวกับฮ่องกง ซึ่งเป็นประชากรที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับงานวิจัยชิ้นนี้

เครื่องมือการวิจัยจำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ และคำถามเกี่ยวกับการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ประกอบด้วยการวัดตัวแปรย่อย 5 ตัวแปร คือ

- 1) ไม่มีแรงจูงใจ ประกอบด้วยคำถาม ฉันเป็น อถล. แต่ฉันก็ไม่รู้ว่าสมัครทำไม ฉันเป็น อถล. แต่ฉันก็ไม่รู้ว่าควรสมัครหรือไม่ ฉันเป็น อถล. แต่ฉันก็รู้สึกว่ามันทำให้ฉันเสียเวลาในชีวิต ฉันเป็น อถล. แต่ฉันมองก็ไม่ออกว่าฉันจะได้อะไรจากการเป็นอาสาสมัคร
- 2) การกำกับจากภายนอก ประกอบด้วยคำถาม ฉันเป็น อถล. เพราะฉันจะเจอปัญหาบางอย่างถ้าฉันไม่สมัคร ฉันเป็น อถล. เพราะนั่นคือสิ่งที่ฉันควรทำ ฉันเป็น อถล. เพราะจะได้ไม่มีใครมาตำหนิฉัน ฉันเป็น อถล. เพราะมันเป็นหน้าที่ประชาชน เป็นต้น
- 3) การกำกับจากพลังกดดัน ประกอบด้วยคำถาม ฉันเป็น อถล. เพราะต้องการให้ เทศบาล/อบต. มองว่าฉันให้ความร่วมมือ ฉันเป็น อถล. เพราะฉันจะรู้สึกมีความผิดหากฉันไม่ได้สมัคร ฉันเป็น อถล. เพราะฉันจะรู้สึกแยกกับตัวเองถ้าไม่สมัคร ฉันเป็น อถล. เพราะมันจะทำให้ฉันกังวลถ้าฉันไม่สมัคร
- 4) การกำกับการตระหนักรู้ตัวตน ประกอบด้วยคำถาม ฉันเป็น อถล. เพราะฉันต้องการให้สุขภาพแข็งแรง ฉันเป็น อถล. เพราะฉันต้องการมีกลุ่มเพื่อนร่วมทำความดี ฉันเป็น อถล. เพราะฉันต้องการจะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ฉันเป็น อถล. เพราะฉันต้องการทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น
- 5) แรงจูงใจภายใน ประกอบด้วยคำถาม ฉันเป็น อถล. เพราะงานอาสาสนุก ฉันเป็น อถล. เพราะงานอาสาทำให้ฉันได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ฉันเป็น อถล. เพราะงานอาสาทำให้ชีวิตกระชุ่มกระชวย ฉันเป็น อถล. เพราะงานอาสาทำให้ฉันมีความสุข

ภาพรวมตัวแปรย่อยทั้ง 5 ตัวแปร มีข้อคำถาม 4 ข้อต่อตัวแปรย่อย 1 ด้าน ดังนั้นในส่วนที่ 2 มี จึงข้อคำถาม รวม 20 ข้อ โดยทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) เพื่อรวมข้อคำถาม ด้วยมาตรวัดแบบ 7 ระดับ (scale) เริ่มตั้งแต่ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับเหตุผลอย่างยิ่ง เรียงลำดับไปจนถึง 7 หมายถึง เห็นด้วยกับเหตุผลอย่างยิ่ง เครื่องมือได้รับการแปลงให้อยู่ในรูปแบบของแบบสอบถามดิจิทัล โดยใช้โปรแกรม Google form

การทดสอบค่าความเชื่อมั่น มาตรวัดพัฒนาขึ้นโดยไม่มีการนำไป try-out เนื่องจากต้องการคงโครงสร้างคำถามเดิมของมาตรวัดซึ่งเป็นมาตรฐานที่มีนักวิจัยหลายท่านเคยนำไปทดสอบมาตรวัดในต่างวัฒนธรรม เช่น งานของ Teixeira et al. (2018) (โปรตุเกส) งาน Moreno-Murcia et al. (2009) (สเปน) จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

ของครอนบัค (cronbach's alpha coefficient) ทั้งชุดของแบบสอบถาม พบว่าค่า Alpha ได้ 0.907 และเมื่อทำการวิเคราะห์ ค่าเชื่อมั่นกรณีตัดออกรายข้อ (cronbach's alpha if item deleted) พบว่า ค่า Alpha ของทุกข้อคำถาม ไม่สูงเกินกว่าค่า Alpha ของแบบสอบถามทั้งชุดคือ 0.907

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยประสานงานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานเครือข่าย ออกล. ของจังหวัดนนทบุรี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตใช้ช่องทางการประสานงานของ ออกล. จังหวัดนนทบุรี คือ ช่องทาง line กลุ่มเกี่ยวกับ ออกล. รวมถึง ช่องทางการประสานงานของ กลุ่ม ออกล. ของแต่ละอำเภอ เพื่อส่งข้อความชี้แจงวัตถุประสงค์ ประเด็นการวิจัยข้อมูลการสำรวจ การขออนุญาตจาก ออกล. ผู้ตอบแบบสอบถาม ตลอดจนการออกแบบสำรวจซึ่งไม่มีข้อคำถามที่จะสามารถระบุตัวผู้ให้คำตอบได้ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางจริยธรรมการวิจัย คณะผู้วิจัยส่ง link แบบฟอร์มแบบสอบถามไปยัง ผู้รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี และ ผู้ประสานงานสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี นำไปส่งลงในช่องทางข้างต้น เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ตอบจะเป็น สมาชิก ออกล. คณะผู้วิจัยเปิดรับคำตอบเป็นระยะเวลา 2 อาทิตย์ จึงสรุปปิดการรับข้อมูลตามที่เก็บได้จริง

นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามในรูปแบบ excel file มาทำการตรวจสอบความครบถ้วนและสมบูรณ์ของข้อมูล จัดการชุดข้อมูลให้มีเฉพาะข้อมูลระดับอัตราส่วน ทำการตัดข้อมูลตัวหนังสือออก หรือข้อมูลชนิดอื่นออก ทำให้เหลือชุดข้อมูลเพื่อเตรียมข้อมูลให้พร้อมวิเคราะห์ 214 ชุดข้อมูล จากนั้นใช้สถิติพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลที่ค้นพบ

ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง (latent variable) และตัวแปรสังเกตได้ (observed variable) โดยโปรแกรม LISREL ใช้ค่า Lamda (λ) และใช้ค่า Theta (θ) สะท้อนความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อน (error variance) ตลอดจนการประเมินความเหมาะสมของโมเดล หรือองค์ประกอบ ด้วยค่าความเป็นไปได้ (Minimum Fit Function Chi-Square) ค่า p มากกว่า 0.05 ค่าดัชนีความเหมาะสม (Goodness-of-Fit Indices) มากกว่า 0.90 ค่า RMSEA น้อยกว่า 0.06 และ ค่า CFI มากกว่า 0.90

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก คณะผู้วิจัยประยุกต์การวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบการสำรวจข้อมูล โดยนำมาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุ มาแปลเป็นภาษาไทย จากนั้นจึงตรวจสอบมาตรวัด โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรวัด คือ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มากกว่า 0.4 (Hair et al., 2019) ค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ (Composite reliability: CR or ρ_c) มากกว่า 0.70 (Tentama & Anindita, 2020) และ ค่าความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า (convergent validity) พิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามและค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AEV) มากกว่าหรือเท่ากับ 5 (Ahmad et al., 2016) ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก จังหวัดนนทบุรี จำนวน 214 คน เป็นหญิง 166 คน คิดเป็นร้อยละ 77.6 อายุเฉลี่ย 61.44 ปี (S.D. = 9.88, Max = 84 ปี, Min = 29 ปี)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัด มาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุ (TOTAL) เป็นตัวแปรแฝงหลัก ซึ่งมีองค์ประกอบตัวแปรย่อยทั้งหมด 5 ตัวแปร คือ TAMO TEXT TINR TIDE และ TINT โดยแต่ละตัวแปรย่อยมีข้อคำถามด้านละ 4 ข้อ รวมมีข้อคำถาม 20 ข้อ นำสู่การวิเคราะห์ ดังตาราง

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

ตารางที่ 1 แสดงค่า Cronbach's Alpha, standardized loading, standard error, t value, R², CR(p_c) และ AVE(p_v) ของมาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

Variables	Cronbach's Alpha if item deleted	Lambda (λ_{ij})	Theta (θ_{ij})	t value	R ²	CR(p _c)	AVE(p _v)
TOTAL						0.8158	0.4824
TAMO	0.815	0.604	0.636		0.364		
TEXT	0.690	0.919	0.155	9.111	0.845		
TINR	0.729	0.790	0.376	8.832	0.624		
TIDE	0.759	0.575	0.669	6.059	0.331		
TINT	0.780	0.498	0.752	5.492	0.248		

Note: Lambda = standardized loading; Theta = standard error; t value ≥ 1.96 ; p < 0.05; t value ≥ 2.58 ; p < 0.01; t value ≥ 3.29 ; p < 0.001; AVE = average variance extracted; CR = composite reliability

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรแฝง (latent) คือ การรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (TOTAL) ส่งผลต่อความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ (observed) 5 ตัวแปรมากกว่าความคลาดเคลื่อนจากการวัด โดยด้านการรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านการกำกับจากภายนอก (TEXT) สามารถอธิบายตัวแปรแฝง TOTAL ได้มากที่สุด 0.845 (R²) ซึ่งหมายความว่า การรับรู้สาเหตุด้านการกำกับจากภายนอก สามารถอธิบายการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกได้ถึงร้อยละ 84.5 รองลงมาคือ การรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านการกำกับจากพลังกดดัน (TINR) 0.624 (R²) ด้านการรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านไม่มีมีแรงจูงใจ (TAMO) 0.364 (R²) การรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านการกำกับการตระหนักรู้ตัวตน (TIDE) 0.331 (R²) และ การรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านแรงจูงใจภายใน (TINT) 0.248 (R²) สามารถอธิบายการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ได้เพียงร้อยละ 24.8

แสดงให้เห็นว่าค่า Lambda (λ_{ij}) ซึ่งเป็นค่า standardized loading ของตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านการรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านไม่มีมีแรงจูงใจ (TAMO) การรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านการกำกับจากภายนอก (TEXT) การรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านการกำกับจากพลังกดดัน (TINR) การรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านการกำกับการตระหนักรู้ตัวตน (TIDE) และการรับรู้แหล่งของสาเหตุด้านแรงจูงใจภายใน (TINT) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.498-0.919 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t value > 3.29) ซึ่งสอดคล้องกับค่า R² ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.248-0.845 ซึ่งบางด้านมีค่ามากกว่า 0.50 และเมื่อพิจารณาค่า AVE (p_v) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.4824 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.50 เบื้องต้น ค่าความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าต่ำกว่าเกณฑ์ไปเล็กน้อย

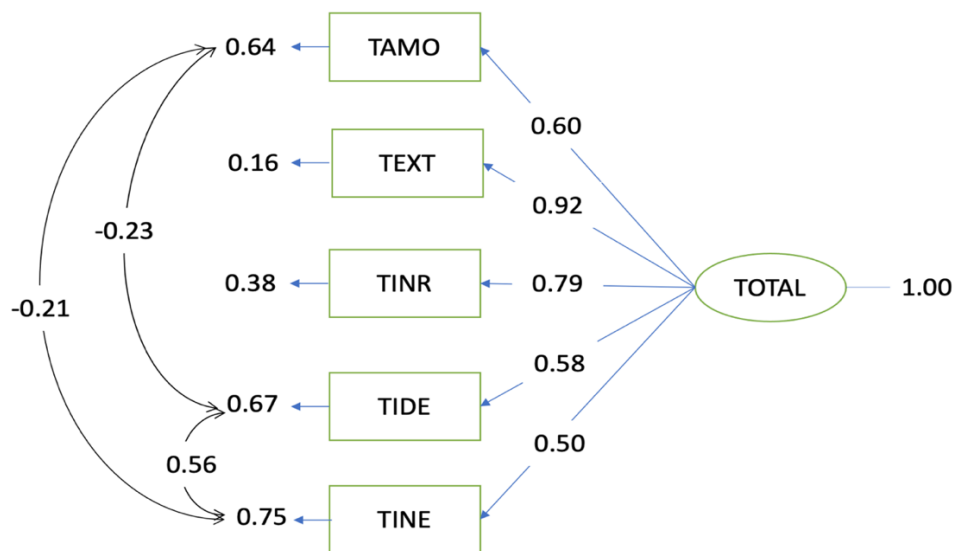
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบ เกณฑ์การประเมินมาตรวัด แหล่งอ้างอิง เกณฑ์การตัดสินใจ ผลการวิเคราะห์ และสรุปผลของตัวแบบมาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

เกณฑ์การประเมินมาตรวัด	แหล่งอ้างอิง	เกณฑ์การตัดสินใจ	ผลการวิเคราะห์	สรุปผล
Average Variance Extracted: AVE	Ahmad et al. (2016)	> 0.50	0.4824	ต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อย
Composite Reliability: CR	Tentama & Anindita (2020)	> 0.70	0.8158	ผ่านเกณฑ์
Factor Loading	Hair et al. (2019)	> 0.40	0.498-0.919	ผ่านเกณฑ์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

อย่างไรก็ตาม Fornell & Larcker (1981) ได้กล่าวค่า AVE ที่สูงหรือต่ำกว่า 0.50 เล็กน้อยกว่าเกณฑ์ข้างต้น ยังถือว่าเป็นค่าที่ยอมรับได้ (considered acceptable) ขึ้นอยู่กับบริบท หากผลการวิเคราะห์ได้ค่า CR และค่า Factor loading สูง ตลอดจนตั้งอยู่บนฐานทฤษฎีที่แข็งแรง จากผลการวิเคราะห์ ค่า AVE (pv) มีค่าเท่ากับ 0.4824 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 0.50 เพียงเล็กน้อย ในขณะที่ค่าความน่าเชื่อถือขององค์ประกอบ (CR or ρ_c) มีค่าเท่ากับ 0.8158 ซึ่งมีค่าเกิน 0.70 ทุกตัวแปร นอกจากนั้นแบบสอบถามนี้ได้พัฒนาขึ้นจากฐานของทฤษฎีและเครื่องมือที่ได้รับการประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลาย มีการมาตรวจวัดไปทดสอบในหลายประเทศ จึงสรุปว่ามาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษโลก มีความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าที่ยอมรับได้ หมายความว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร เป็นมาตรวัดการรับรู้การเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษโลกได้

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดล พบว่า ค่า Chi-square ที่ได้คือ 8.27 ค่า degree of freedom (d.f.) เท่ากับ 2 และค่า p-value เท่ากับ 0.01598 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 0.05 นั้นหมายความว่าโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูล โดยค่า RMSEA เท่ากับ 0.121 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าโมเดลที่มีความสอดคล้อง จะมีค่าน้อยกว่า 0.06 จึงกล่าวได้ว่า ค่า RMSEA ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ แต่ในส่วน ค่า CFI เท่ากับ 0.988 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าหากค่า CFI สูงกว่า 0.95 แสดงความมีความสอดคล้องกัน ดังภาพที่ 1

Chi-square=8.27, df=2, p-value=0.01598, RMSEA= 0.121

ภาพที่ 1 ความสอดคล้องของโมเดล

สรุปผลการวิเคราะห์ พบว่ามาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษโลก มีความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าที่ยอมรับได้ และมีความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ แต่โมเดลในภาพรวมจะยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์มาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษโลก เป็นมาตรวัดการรับรู้แหล่งของสาเหตุการเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษโลกมีความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าที่ยอมรับได้ และมีความเชื่อมั่นขององค์ประกอบสอดคล้องกับ ทฤษฎีกำหนดตนเอง ที่เสนอว่าแรงจูงใจและพฤติกรรมของบุคคลมีแหล่งที่มาของสาเหตุที่แตกต่างกัน (Deci & Ryan, 2000) จากการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรย่อยที่มีค่า CR และ AVE สูง บ่งชี้ถึงความเชื่อถือได้และความถูกต้องเชิงบรรยายที่ดีของตัวแปรเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Deci & Ryan (2008) ที่แสดงว่าแรงจูงใจภายในสูงส่งผลให้บุคคลมีความสามารถในการกำหนดตัวเองสูง มีสุขภาพจิตดี และพฤติกรรมที่ดี

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

นอกจากนั้น ผลการวิเคราะห์สะท้อนว่า การรับรู้แหล่งของสาเหตุจากแรงจูงใจภายใน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานที่ดีของอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก ซึ่งสนับสนุนผลการศึกษาของ Cerasoli et al. (2014) ที่ชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัคร งานอาสาสมัครด้านการอนุรักษ์มักจะเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจภายใน ซึ่งมาจากความเชื่อ คุณค่า ความต้องการพื้นฐานของบุคคล (Silvi & Padilla, 2021) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Carlà et al. (2023) ที่ระบุว่าอาสาสมัครที่ขับเคลื่อนด้วยแรงจูงใจภายในมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม การที่โมเดลกลมกลืนกับข้อมูลอาจเกิดจากปัจจัยทางวัฒนธรรมและการแปลข้อคำถาม ซึ่งตรงกับข้อค้นพบของ Okafor et al. (2020) ที่กล่าวว่า การแปลและปรับใช้เครื่องมือวัดในบริบทใหม่ต้องพิจารณาความเหมาะสมกับวัฒนธรรมนั้นๆ การแปลคำถามในแบบสอบถามจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยอาจทำให้ความหมายของคำถามเปลี่ยนแปลงหรือไม่ตรงกับความเข้าใจของผู้ตอบในบริบทของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่คำถามนั้นเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจภายในและภายนอกซึ่งอาจถูกตีความต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Abdallah (2022) ที่เสนอว่า การตีความด้วยวัฒนธรรมที่แตกต่างกันส่งผลต่อการรับรู้แรงจูงใจภายในและภายนอก นอกจากนี้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมยังอาจมีผลต่อการตอบคำถามของผู้ตอบในบริบทของประเทศไทย เนื่องจากวัฒนธรรมไทยมีแนวโน้มที่จะไม่แสดงออกถึงความต้องการส่วนตัว หรือความคิดที่อาจถูกมองว่าเป็นการเห็นแก่ตัว เช่น การยอมรับว่าตนเองเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครเพราะกลัวผลกระทบจากการไม่เข้าร่วม หรือเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน การแสดงออกที่ไม่ตรงไปตรงมานี้อาจทำให้ค่าความแปรปรวนของข้อมูลมีสูง สอดคล้องกับงานของ Nitiboramattada et al. (2021) ที่เสนอว่าวัฒนธรรมไทยสอนให้หลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงความต้องการของตนเองที่สะท้อนถึงการเป็นคนเห็นแก่ตัวในที่สาธารณะ ความปรารถนาส่วนบุคคลจะถูกปกปิดไว้เป็นความลับเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นที่รับรู้ว่าเป็นคนเห็นแก่ตัว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรปรับคำถามให้อยู่ภายใต้บริบทวัฒนธรรม เนื่องจากการนำข้อคำถามที่แปลจากมาตรวัดภาษาต่างประเทศโดยไม่ได้ปรับปรุงไปตามเงื่อนไขวัฒนธรรมส่งผลต่อการตีความ เช่น ข้อคำถามในตัวแปร TEXT
- 2) การเพิ่มจำนวนหน่วยการสำรวจ เนื่องจากการกำหนดจำนวนตัวอย่าง 10 เท่าของข้อคำถาม อาจไม่เพียงพอที่จะทดสอบ ส่งผลต่อการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
- 3) เพิ่มมาตรการจูงใจ อาสาสมัครที่มาจากแหล่งจูงใจภายในให้มากขึ้น เช่น การสื่อสารถึงประโยชน์ในมิติของการสร้างคุณค่าของการเป็นอาสาสมัคร การออกแบบกระบวนการรับสมัคร อดล. ในลักษณะไม่สร้างแรงกดดันหรือบรรยากาศที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นต้องสมัครเพื่อรางวัลหรือข้อกำหนดใด

เอกสารอ้างอิง

- Abdallah, M. (2022). Effective Learning View: Intrinsic V Extrinsic Motivation. *Journal of Educational and Psychological Research*, 4(2), 369.
- Ahmad, S., Zulkurnain, N., & Khairushalimi, F. (2016). Assessing the Validity and Reliability of a Measurement Model in Structural Equation Modeling (SEM). *Journal of Advances in Mathematics and Computer Science*, 15(3), 1-8.
- Antoni, G. (2009). *Motivations to volunteer and social capital: the role of intrinsic motivations in promoting networks of cooperative relation* (Working Paper N.6). Milano: EconomEtica.
- Bruyere, B., & Rappe, S. (2007). Identifying the Motivations of Environmental Volunteers. *Journal of Environmental Planning and Management*, 50(4), 503-516.

- Bussell, H., & Forbes, D. (2002). Understanding the volunteer market: the what, where, who and why of volunteering. *Journal of Philanthropy and Marketing*, 7(3), 244-257.
- Carlà, A., Flarer, H., Lehner, M., Mattes, A., & Reeger, U. (2023). Volunteering as a Means of Fostering Integration and Intercultural Relations, Evidence from Six European Contexts. *Central and Eastern European Migration Review*, 12(1), 49-63.
- Cerasoli, C., Nicklin, J., & Ford, M. (2014). Intrinsic motivation and extrinsic incentives jointly predict performance: a 40-year meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 140(4), 980-1008.
- Deci, E., & Ryan, R. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Deci, E., & Ryan, R. (2008). Self-Determination Theory: A Macrotheory of Human Motivation, Development, and Health. *Canadian Psychology*, 49, 182-185.
- Fornell, C., & Larcker, D. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Goudas, M., Biddle, S., & Fox, K. (1994). Perceived locus of causality, goal orientations, and perceived competence in school physical education classes. *British Journal of Educational Psychology*, 64(3), 453-463.
- Hair, J., Babin, B., Anderson, R., & Black, W. (2019). *Multivariate Data Analysis*. 8th ed. New Jersey: Pearson Prentice.
- International Labour Organization. (2011). *Manual on the Measurement of Volunteer Work*. Retrieved from https://webapps.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms_162119.pdf.
- Lonsdale, C., Sabiston, C., Taylor, I., & Ntoumanis, N. (2011). Measuring student motivation for physical education: Examining the psychometric properties of the Perceived Locus of Causality Questionnaire and the Situational Motivation Scale. *Psychology of Sport and Exercise*, 12(3), 284-292.
- Moreno-Murcia, J., González-Cutre, D., & Chillón-Garzón, M. (2009). Preliminary validation in Spanish of a scale designed to measure motivation in physical education classes: The Perceived Locus of Causality (PLOC) Scale. *The Spanish Journal of Psychology*, 12(1), 327-337.
- Nitiboramattada, J., Takaew, R., & Bunchua, K. (2021). Thai Decorum (Sombat Phudee): Principles of Good behavior or Means of Class Oppression. *Proceeding National & International Conference*, 14(1), 180.
- Okafor, C., Njemanze, V., & Onyeneje, E. (2020). Roles of Perceived Locus of Causality, Social Distance and Gender on Willingness to Volunteer in Nigeria Local Community. *AFRREV IJAH: An International Journal of Arts and Humanities*, 9(1), 9-20.
- Silvi, M., & Padilla, E. (2021). Pro-environmental behavior: Social norms, intrinsic motivation and external conditions. *Environmental Policy and Governance*, 31(6), 619-632.
- Sloane, G., & Pröbstl-Haider, U. (2019). Motivation for environmental volunteering - A comparison between Austria and Great Britain. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 25, 158-168.
- Teixeira, D., Monteiro, D., Carraça, E., & Palmeira, A. (2018). Translation and validation of the perceived locus of causality questionnaire (PLOCQ) in a sample of portuguese physical education students. *Motriz: Revista de Educação Física*, 24(2), e1018162.

Tentama, F., & Anindita, W. (2020). Employability Scale: Construct Validity and Reliability. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(4), 3166-3170.

United Nations Volunteers. (2018). *The Thread that Binds: Volunteerism and Community Resilience*. Bangkok: United Nations Volunteers.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2024 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).